MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX) (GURISDIZZJONI SUPERJURI) (SEZZJONI TAL-FAMILJA)

MAGISTRAT DR. ANTHONY ELLUL

Seduta tad-29 ta' Jannar, 2010

Rikors Numru. 9/2009/1

Violet Camilleri

Vs

Registratur tal-Qorti (Ghawdex)

Permezz ta' rikors prezentat minn Violet Camilleri fit-30 ta' Novembru 2009 talbet li din il-qorti tordna r-ritassa tad-dritt tal-avukat fil-kawza fl-ismijiet **Violet Camilleri vs Mario Camilleri** (Rikors numru: 9/2009AE). L-ilment tar-rikorrenti hu li r-Registratur ntaxxat ghal darbtejn it-talba ghal likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti fuq valur ta' €449,500. L-argument tar-rikorrenti hu li l-komunjoni tal-akkwisti ser tigi likwidata darba biss.

Kull min ghandu nteress f'dan ir-rikors gie notifikat.

Ir-Registratur wiegbet li ma ghandha l-ebda interess fl-ammont li eventwalment ser jigi ntaxxat, ghalkemm tirrileva li t-talba rikonvenzjonali hi kawza separate mit-talba u awtonoma mir-rikors guramentat. Issostni li t-talba rikonvenzjonali ghandha tigi ntaxxa fuq il-valur tal-kontroversja.

Wiegbu wkoll:-

1. L-avukat Dr Kevin Mompalao li kien l-avukat li qieghed jassisti lir-rikorrenti, fejn iddikjara:-

a. In-nullita' tar-rikors ghaliex m'huwiex iffirmat minn avukat kif jitlob l-Artikolu 178 tal-Kap. 12.
b. It-taxxa hi korretta ghaliex it-talba rikonvenzjonali hi kawza separate mit-talba originali u jsiru eccezzjonijiet separate u tista' tibqa' tissussisti wkoll jekk it-talba originali tigi rinunzjata. Imbaghad hi l-qorti fil-kawza ta' separazzjoni li ghandha tiddeciedi min mill-partijiet ghandu jaghmel tajjeb ghall-ispejjez. Gialadarba

2. L-avukat Dr Anton Refalo li ressaq l-istess argumenti bhall-avukat Mompalao, izda fl-ahhar zied li f'kull kaz kien qieghed jirrimetti ruhu ghal gudizzju tal-qorti.

Ghalkemm Mario Camilleri gie notifikat bir-rikors u attenda ghas-seduta tat-8 ta' Jannar 2010, ma wegibx.

Fil-qosor il-fatti huma s-segwenti:-

1. Fl-4 ta' Mejju 2009 Violet Camilleri pprezentat kawza ta' separazzjoni kontra zewgha Mario Camilleri (**Violet Camilleri vs Mario Camilleri** – Rikors numru 9/2009). Permezz tat-tielet u raba talba talbiet it-terminazzjoni u likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u li l-gid jinqasam skond il-ligi. Ir-rikors guramenta iffirmah l-avukat Dr Kevin Momapalo.
2. Fit-8 ta' Gunju 2009 Mario Camilleri pprezenta risposta guramentata u fl-istess waqt ressaq talba rikonvenzjonali. It-tielet talba hi simili hafna ghat-tielet

talba tar-rikors guramentat li pprezentat Violet Camilleri. Dan in kwantu Mario Camilleri qieghed jitlob il-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti. Ir-risposta guramenta u r-rikovenzjoni ffirmahom l-avukat Anton Refalo.

3. Permezz ta’ risposta guramentata prezentata fis-26 ta’ Gunju 2009, Violet Camilleri wiegbet ghar-rikonvenzjoni. Permezz tat-tielet eccezzjoni ddikjarat li qatt ma opponiet il-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u li kienet hi stess li qeghda titlobha.

4. Fit-3 ta’ Novembru 2009 l-avukati pprezentaw nota kongunittva u ddikjaraw li l-valur tal-kawza hu ta’ €449,500.

5. Fit-3 ta’ Novembru 2009 ir-Registratur tal-Qorti ntaxxat id-drittijiet tal-avukati *come ceduta*.

6. Fil-11 ta’ Novembru 2009 l-avukat Dr Kevin Mompalao rrinunzja ghall-patrocinju ta’ Violet Camilleri.

7. Fis-16 ta’ Novembru 2009 l-avukat Dr Kevin Mompalao pprezenta ittra ufficjali kontra Violet Camilleri fejn interpellaha thallas is-somma t’ €7,395.74 bhala hlas ghas-servizzi professjonali fil-kawza ta’ separazzjoni, skond taxxa mahruga mir-Registratur tal-Qorti. L-ittra ufficjali giet notifikata lil Violet Camilleri fl-1 ta’ Dicembru 2009.

8. Fit-23 ta’ Novembru 2009 ir-rikorrenti pprezentat rikors fl-atti tal-kawza ta’ separazzjoni fejn talbet ir-ritassa. Permezz ta’ digriet moghti fl-24 ta’ Novembru 2009, il-qorti rriferiet ghall-Artikolu 64 u stiednet lir-rikorrenti sabiex tipprocedi skond l-imsemmi provvediment.

Nullita’ tar-rikors ghaliex m’huwiex iffirmat minn avukat.

L-Artikolu 179 tal-Kap. 12 jipprovdi:-

“L-iskritturi u rikorsi guramentati jew le ghandhom ikunu iffirmati ***mill-avukat*** *u, meta jkun hemm, minn prokuratur legali.”*.

Hu fatt li normalment parti tkun assistita minn avukat. Pero’ jezistu l-eccezzjonijiet. Ir-rikorrenti spjegat kif fiz-

zmien li pprezentat ir-rikors (30 ta' Novembru 2009) ma kenitx assistita minn avukat[1], ghalkemm fis-seduta kienet assistita minn avukat. B'daqshekk ifisser li parti m'ghandix jedd ghal smigh jew li jkollha toqghod iddur l-avukati kollha ta' Malta u Ghawdex sakemm issib, jekk issib, lil xi hadd dispost li jiddefendiha ? It-twegiba hi fin-negattiv. Wiehed irid jiftakar ukoll li procedura ta' ritassa trid issir f'terminu perentorju ta' tletin (30) jum. Il-qorti hi tal-fehma li l-Artikolu 179 tal-Kap. 12 ghandu japplika meta parti tkun assistita minn avukat. Il-qorti temmen li jekk kellha tilqa' l-eccezzjoni tal-avukati Mompalao u Refalo tkun qeghda ccahhad lir-rikorrenti mill-jedd taghha li tikkontesta t-taxxa mahruga mir-Registratur, iktar u iktar issa li ghadda z-zmien perentorju ghal finijiet ta' kontestazzjoni tat-taxxa. Dan ma ghandux ikun sempliciment ghaliex ir-rikors iffirmatu r-rikorrenti u mhux avukat, meta l-istess att ma fih l-ebda nuqqas. M'ghandnix ninsew ukoll li l-avukat jagixxi bhala mandatarju specjali tal-klijent tieghu. Inoltre l-Kodici ta' Organizazzjoni u Procedura Civili jikkontempla l-possibilta' li parti ma tkunx assistita minn avukat. Hekk per ezempju l-Artikolu 205 jipprovdi:-

"(2) Il-qorti ***tista'*** *tordna* ***lill-parti li ma tkunx assistita minn avukat biex tqabbad avukat****, jekk, fil-fehma tal-qorti, dik il-parti ma tistax tittratta l-kawza kif imiss; u jekk il-qorti tonqos li tqabbad avukat, il-qorti tahtar ghaldaqshekk wiehed mill-kuraturi ex officio maghzul kif ikun imiss skond l-elenku; jekk il-parti tirrifjuta taghti lill-avukat hekk mahtur l-informazzjoni mehtiega, il-qorti tista' tiddecidi l-kawza wara li tkun semghet dik ix-xiehda li l-qorti tista' tqis li tkun mehtiega.".*

Hu ovvju li meta parti ma tkunx assistita minn avukat sa minn qabel tipprezenta l-att li bih jinghata bidu ghall-procediment, l-iskritturi mhux ser ikunu ffirmati minn avukat. Il-ligi stess taghti d-diskrezzjoni lill-qorti jekk ghandix tordna lill-parti biex tinkariga avukat fejn *"....fil-fehma tal-qorti, dik il-parti ma tistax tittratta l-kawza kif imiss."*. Dan ikompli jsahhah il-fehma tal-qorti li l-fatt li r-

[1] Seduta tat-8 ta' Jannar 2010.

rikors ma kienx iffirmat minn avukat, ma jistax iwassal ghan-nullita' tal-att.

Talba li saret fir-rikors guramentat u rikonvenzjoni ghal likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti ghandha tigi ntaxxata darbtejn *ad valorem* ?

Minkejja li l-kawza ta' separazzjoni ghadha pendenti, l-avukat Mompalao xorta ghandu l-jedd li f'dan l-istadju jitlob li jithallas ghas-servizzi professjonali. F'dan il-kuntest hi rilevanti d-decizjoni tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet:

"Id-dritt normali huwa dak li r-Registratur tal-Qorti jkun jista' jistabilixxi f'dak l-istadju tal-kawza mill-atti tal-kawza skond ir-regoli kontenuti fl-istess Kodici ta' Procedura. Imkien ma jissemma li l-Avukat in kwistjoni ghandu jistenna l-ezitu finali tal-proceduri li taghhom ikun qed jirreklama dak il-kumpens. Lanqas ma hu hekk mistenni minnu tant hu hekk li skond il-prassi avukat iehor ma jkunx intitolat li jassumi l-patrocinju tal-klient hekk abbandunat qabel ma jigu saldati d-drittijiet ta' l-avukat precedenti.".

Mill-atti tal-kawza **Violet Camilleri vs Mario Camilleri** (Rikors numru: 9/2009) jirrizulta li d-dritt tal-avukat gie ntaxxat darbtejn fuq bazi *ad valorem*, cjoe' fuq il-kawza li pprezentat l-attrici u r-rikonvenzjoni li pprezenta l-konvenut. Dan jirrizulta mill-parti ta' gewwa tal-qoxra tal-process tal-kawza ta' separazzjoni fejn gie kalkolat dritt li gie ntaxxat *ad valorem* fl-ammont ta' €3,361.60 fir-rigward tar-rikors guramentat, u dritt identiku fir-rigward tar-rikonvezjoni. Dan dejjem b'riferenza ghat-talbiet dwar il-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u divizjoni tal-gid.

Paragrafu 33 tat-Tariffa E jipprovdi li meta avukat jabbanduna lill-klijent:-

(a) Wara li r-rikors jew risposta tkun prezentata, ikun dovut terz tad-dritt normali; u

(b) Wara dawn l-istadji u qabel il-kawza tigi differita ghas-sentenza, ikun dovut zewg terzi tad-dritt normali;

M'hemmx dubju li rikonvenzjoni tiswa daqs kawza. Tant hu hekk li jekk l-attur jirrinunzja ghall-atti, il-konvenut ghandu l-jedd li jitlob li tigi deciza l-kontro-talba. Jedd li ma jezistix jekk ma tkunx saret rikonvenzjoni u l-attur jirrinunzja ghall-kawza bla kondizzjoni. Pero' hu minnu wkoll li f'kaz ta' rikonvezjoni qieghed isir process wiehed u t-talba originali u l-kontro-talba jigu decizi **fl-istess kawza** (Artikolu 397 tal-Kap. 12).

Skond il-paragrafu 16 ta' Tariffa E, *"f'kawzi ta' divizjoni ta' proprjeta' indipendentement mill-ghadd ta' talbiet li jkun hemm fir-rikors* ***ghandu jigi intaxxat dritt wiehed biss ad valorem*** *bhal fil-paragrafu 13 fuq l-akbar somma bejn l-attiv u l-passiv tal-proprjeta' li ghandha tigi maqsuma."*. Ghalkemm hu minnu li:-

(a) F'kawza ta' separazzjoni ma ssirx biss id-divizjoni tal-gid tal-komunjoni tal-akkwisti, il-firda ggib maghha t-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u l-qasma tal-gid bejn il-konjugi. Dan l-ezercizzju hu wiehed mill-oggetti principali tal-kawza.

(b) Paragrafu 16 isemmi "rikors", pero' l-qorti hi tal-fehma li daqstant iehor ghandu japplika meta t-talbiet jirrizultaw minn rikonvenzjoni. Ir-raguni wara din ir-regola jidher li hu li rrispettivament min-numru ta' talbiet li jkollhom x'jaqsmu ma' valur, fir-realta' fil-process ta' divizjoni jsir ezercizzju wiehed li permezz tieghu ssir il-likwidazzjoni tal-proprjeta kollha li ghandha tinqasam. Permezz tal-likwidazzjoni jigi stabbilit il-valur tal-proprjeta', u d-dritt jigi ntaxxat fuq dak il-valur ghal darba wahda biss. Ragunament li l-qorti temmen li ghandu japplika wkoll fil-kaz ta' likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u divizjoni tal-gid bejn il-konjugi.

Inoltre, fis-sentenza il-qorti taghti decizjoni wahda dwar it-talbiet relatati mat-terminazzjoni u likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti, u l-mod kif ghandha ssir id-

divizjoni. Dan irrispettivament ta' kemm-il talba ssir f'dan ir-rigward. Hu fatt li fil-gurispurdenza hu rikonoxxut li:-

(a) It-tassazzjoni tal-onorarju tal-avukat u drittijiet tar-registru huma bazati fuq id-domandi li jsiru;

(b) Wiehed m'ghandux jillimita ruhu ghad-domanda li ssir fl-att gudizzjarju li bih tinbeda l-kawza, izda ghandu jara wkoll s-sens tal-kompless tal-kontroversja li fuqha ghandha tinghata decizjoni;

pero' paragrafu 14 ta' Tariffa E, jaqra:-*"Meta* ***dikjarazzjoni li jkun fiha decizjoni ta' xi punt ta' ligi jew ta' fatt,*** *ikollha x'taqsam ma' valur determinat jew determinabbli skond il-ligi jew mill-process,* ***id-dritt relattivament ghal dik id-decizjoni*** *jkun intaxxat skond il-paragrafu 13, fuq il-valur hekk stabbilit."*. Hu evidenti li d-dritt jithallas ghad-decizjoni li taghti l-qorti, kemm jekk ikun dwar xi punt ta' fatt jew ta' dritt. Fis-sentenza l-qorti ser tkun qeghda tiddeciedi t-talbiet li jirrelataw ghall-komunjoni tal-akkwisti billi tiddikjara l-konsistenza taghha u cjoe' l-valur tal-proprjeta. Id-dritt ghal **tali decizjoni** hu regolat mill-paragrafu 13 tat-Tariffa E. Dwar il-konsistenza tal-komunjoni tal-akkwisti, li hu punt ta' fatt, id-decizjoni hi wahda rrispettivament min-numru ta' talbiet u jekk saritx rikonvenzjoni.

Ghal din il-qorti m'ghandux ikun li d-dritt tal-avukat jigi ntaxxat darbtejn *ad valorem* ghal ezercizzju li ser isir **darba biss u li dwaru tinghata decizjoni wahda, u iktar u iktar meta bazat fuq talbiet identici**. Ghalkemm l-avukat Mompalao argumenta li jekk saru talbiet identici, il-parti li ghamlithom ghandha taghmel tajjeb ghall-ispejjez, dan ma jiggustifikax li l-onorarju tal-avukat jigi ntaxxat darbtejn *ad valorem* ghall-istess haga u fl-istess process.

Finalment issir riferenza ghall-argument tar-rikorrenti, li ma ssemmix fir-rikors promotur, li l-valuri dikjarati fin-nota prezentata fit-3 ta' Novembru 2009[2] huma eccessivi. Il-qorti, li kellha l-opportunita' li tisma' lill-partijiet u tara l-atti, m'hijiex tal-fehma li l-valur tal-proprjeta' dikjarat mid-difensuri tal-partijiet hu eccessiv.

---

[2] Fol. 343.

Ghal dawn il-motivi l-qorti filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet qeghda tilqa' t-talba tar-rikorrenti u thassar it-taxxa mahruga mir-Registratur tal-Qorti u tordna li r-rikovenzjoni in kwantu tirreferi ghall-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u l-qsim tal-gid, ma tigix intaxxata *ad valorem*.

Spejjez ta' din il-procedura jibqghu bla taxxa.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------